

Møte for lukkede dører
onsdag den 21. juni 1950 kl. 10.

President: Johan Wiik.

Dagsorden:

*Innstilling¹ fra finans- og tollkomiteen om
tollavgifter fra 1. juli 1950 (budsjett-innst. S. nr. 258)*

Etter forslag av presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Møtet settes for lukkede dører.
2. Regjeringens medlemmer og de i forretningsordenens § 54 nevnte funksjonærer gis adgang til møtet. - Videre gis tolldirektør Dannevig og byråsjef Olsen adgang til møtet.

*Spørsmålet om offentliggjørelse av debatten angående
fredningsbestemmelsene på Øst-Grønland.*

Presidenten: Det foreligger en skrivelse fra utenriksministeren angående debatten om fredningsbestemmelsene på Øst-Grønland.

Skrivelsen lyder:

«Jeg viser til min samtale med Stortingspresident Natvig Pedersen for noen dager siden og vil gjerne meddele at jeg under et besøk i København søndag 4. juni hadde en samtale med den danske utenriksminister om Grønlandsspørsmålet. Utenriksminister Rasmussen lovet å ta opp med den danske regjering spørsmålet om å innlede forhandlinger vedrørende de norske interesser på Vest-Grønland og ville gi meg meddelelse herom så snart som mulig.

Gjennom den danske ambassade har jeg senere fått meddelelse om at dette spørsmål henger nøye sammen med utferdigelsen av nye danske lovbestemmelser vedrørende Grønland og at det derfor ikke er mulig i øyeblikket å si noe bestemt om når forhandlinger med Norge i tilfelle kan opptas. Samtidig har ambassaden meddelt at de danske fredningsbestemmelser vedrørende Øst-Grønland ikke vil bli satt i kraft før spørsmålet om forhandlinger om Vest-Grønland er avklaret.

Under disse omstendigheter finner jeg å måtte henstille til Stortingets Presidentskap at det inntil videre ikke må bli offentliggjort noe fra det hemmelige stortingsmøte som ble holdt om denne sak.

En vesentlig grunn til at jeg retter denne henstilling er at det i løpet av denne måned vil bli ført viktige forhandlinger om den videre utforming av

¹ Offentliggjort

det militære samarbeidet innenfor Atlanterhavspakten. I disse forhandlinger er det av stor betydning at Danmark og Norge står sammen om å vareta felles interesser. Det ville derfor være særdeles uheldig om det på dette tidspunkt ble innledet en pressekampanje som kunne føre til en viss misstemning mellom de to land.»

Presidentskapet innstiller:

Utenriksdepartementets henstilling imøtekommes.

Utheim: Jeg har lyst til å spørre: Er det i Danmark utferdiget formelle lovbestemmelser med hensyn til fredning på Øst-Grønland, slik som det var bebudet ville skje? Jeg oppfattet ikke riktig utenriksministerens skrivelse i så måte. Det er en sak.

Ellers er Grønlands-saken etter min mening så viktig at vi kan ikke forholde den norske almenhet det som faktisk er foregått og foregår om denne sak. At man kan utsette det noen tid, det er så, men man kan ikke hemmeligholde disse ting som det her gjelder.

Natvig Pedersen: Utenriksministeren har på grunn av spesielle forhold og forhandlinger rettet en henstilling om at spørsmålet om offentliggjørelse av de hemmelige forhandlinger utstår inntil videre. De grunner som utenriksministeren har gitt, er jo rent saklige, og presidentskapet mente at det ikke ville være noen grunn til ikke å ta hensyn til den henstillingen. Jeg tror heller ikke at det vil være riktig her i Stortinget å reise spørsmål om å gå utenom en så bestemt og saklig begrunnet henstilling fra utenriksministeren.

Hambro: Det vesentlige er jo at utenriksministeren opplyser at den danske lov om fredning på Øst-Grønland ikke vil bli satt i kraft. Det heter riktignok: «før spørsmålet om forhandlinger om Vest-Grønland er avklaret»; men jeg legger deri at det alene er en høflig form for at man stiller dette i bero inntil man får det hele kompleks av spørsmål drøftet. Da mener jeg at det er riktig at man ikke på dette tidspunkt offentliggjør noe av debatten fra det hemmelige møte. Men Stortinget har det jo i sin hånd når som helst å beslutte å offentliggjøre den. Hvis det skulle vise seg at den fortolkning som vi naturlig må gi av de danske uttalelser, ikke er riktig, vil man kunne ta dette opp igjen. Jeg har imidlertid forstått det slik at i realiteten betyr det som er skjedd, at Danmark etterkommer det ønske som så sterkt kom til uttrykk her, at det intet foretar seg i denne sak før vi får alminnelige forhandlinger, og før man i Danmark har utformet den alminnelige lovgivning om Grønland, som skulle bli et resultat av den store Grønlands-kommisjons innstilling. Under de forhold har jeg intet imot at det ikke skjyer noen offentliggjørelse.

Utheim: Jeg legger en viss vekt her på de formelle spørsmål. Mitt spørsmål var: Er den danske lov om fredningsbestemmelser på Øst-Grønland utferdiget eller ikke? Det har jeg krav på å få svar på, og det vil jeg vite. Er loven utferdiget, er det jo formell adgang til å fatte en ny lov om at man venter med iverksettingen av dette. Det er et rent prinsipielt spørsmål.

Det annet jeg ville si, var at jeg forstod denne skrivelse fra utenriksministeren, som ble opplest, slik, at det var et bestemt forhandlingsmøte som skulle holdes i en nær fremtid, som gjorde det ikke ønskelig at de ting som har pågått om Grønlandssaken, tas opp til alminnelig diskusjon nå. Med hensyn til spørsmålet om offentliggjørelse legger jeg ikke noen vekt på om det blir om en uke, om 14 dager eller om en måned; men man kan ikke forholde den norske almenhet det som skjer omkring Grønland. Jeg skal ikke si noe mer om det. Når dette møtet er holdt, vil jeg reise spørsmålet om offentliggjørelse på ny her i Stortinget, så vi får anledning til å drøfte det.

Torp: Jeg er enig i at vi etterkommer den anmodning som foreligger, men jeg vil gjerne ha sagt at når vi gjør det, er det ikke for å forholde offentligheten noen ting. Det spørsmålet må vi komme tilbake til senere, og jeg går ut fra at på det punkt er vi enige alle sammen, at offentligheten i sin tid bør få kjennskap til dette.

Hambro: Jeg er naturligvis enig med hr. Utheim i at det ville være interessant å vite hvorvidt denne lov er utferdiget, men hovedsaken er jo at denne lov ikke blir satt i verk og ikke trer i kraft. Jeg ser saken slik - for å avklede den alle fraser - at den danske regjering og den danske ambassadør her har følt trykket av opinionen i Norge så vidt sterkt at de har gjort nøyaktig det som hr. Utheim og vi som var enige med ham i komiteen, ønsket at de skulle gjøre: utsatt den hele sak inntil Regjeringen får anledning til å forhandle med dem også om Vest-Grønland, ikke bare om det enkelte punkt som et selskap er interessert i, men om hele saken. Det synes jeg er en vinning for det gode forhold i Norden. For øvrig er vi alle enige i det, som også ble sagt av hr. Torp, at spørsmålet holdes åpent hvis det skulle vise seg at vår forutsetning svikter.

V o t e r i n g :

Presidentskapets innstilling - Utenriksdepartementets henstilling imøtekommes - bifaltes enstemmig.

Innstilling fra finans- og tollkomiteen om tollavgifter fra 1. juli 1950 (budsjett-innst. S. nr. 258).

Komiteen hadde innstillet til Stortinget å gjøre slikt

vedtak:

om tollavgifter fra 1. juli 1950:

I.

De bestemmelser om tollavgifter som gjelder den 30. juni 1950, skal fremdeles være gjeldende fra 1. juli 1950.

II.

Finans- og tolldepartementet bemyndiges til i terminen 1950-51 å fritta for toll og andre avgifter:

- a) de anskaffelser til Forsvaret som skjer i henhold til Stortingets vedtak av 13. juni 1946,
- b) de anskaffelser til det militære forsvar som skjer i henhold til den ekstraordinære beredskapsbevilgning av 16. mars 1948,
- c) de anskaffelser til det militære forsvar, herunder Heimevernet, som skjer i henhold til den ekstraordinære beredskapsbevilgning av 10. desember 1948.

Votering:

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Presidenten foreslår at presidentskapet i samråd med departementet foretar offentliggjørelse av innstillingen og beslutningen i denne sak - og anser det som bifalt.

Overenskomst med Sovjet-samveldet om forholdet ved den norsk-sovjetiske grense.

Hambro: Jeg vil minne representantene om at vi i det åpne møte senere i dag har til behandling en avtale med Sovjet-Russland om grensen i Nord-Norge. Der vil sikkert ikke fra komiteens side bli reist noen debatt om denne sak i det åpne møte, men jeg vil henstille til presidenten at det blir åpnet adgang til på et senere tidspunkt, når vi skal behandle de andre saker som kommer opp for lukkede dører, å drøfte noen av de ting som har vært omtalt i komiteen, og som jeg tror det ville være riktig å bringe til representantenes kunnskap, men som vi av lett forklarlige grunner ikke ønsker å drøfte offentlig. Jeg går ut fra at sakens ordfører er enig med meg i det.

Utheim: Ja, jeg er enig med hr. Hambro i at det ville være ønskelig om vi i et lukket møte kunne fått gitt en oversikt over stillingen der oppe, som jeg mener enhver av

stortingsrepresentantene bør ha kjennskap til, og disse forhandlinger bør skje for lukkede dører. Den saken som vi skal behandle i dag, tror jeg er ganske kurant. Vi har intet annet å gjøre enn å vedta den. Men det kommer opp to saker senere, hvorunder disse spørsmål kan drøftes på et bredere grunnlag.

Protokollen ble derpå opplest uten å foranledige noen bemerkning.

Møtet hevet kl. 10.15.